

Det, der bestaar

Peters andet Brev.

Kap. 2, 4-9. Thi naar Gud ikke sparede Engle, da de syndede, men nedstjærkede dem i Afgrunden og overgav dem til Mørkets Suler for at bevogtes til Dom, og ikke sparede den gamle Verden, men bevarede Retfærdighedens Prædiker Noa selvottende, da han førte Overfømmelse over en Verden af ugudelige og lagde Sodomas og Gomorras Stæder i Afse og domfældte dem til Dødelagge, saa har han fat dem til Forbillede for dem, som i Fremtiden vilde leve ugudeligt, og udfriede den retfærdige Lot, som plagedes af de ryggeløse uterlige Vandel (thi medens den retfærdige levede iblandt dem, pintes han Dag for Dag i sin retfærdige Sjæl ved de lovløse Gerninger, som han saa og hørte): — da ved Herren at udfri gudfrygtige af Fristelse, men at straffe og bevogte uretfærdige til Dommens Dag.

Guds Straffedomme til Advarsel for ugudelige.

Dette Afsnit slutter sig nær til det foregaaende; det er i Grunden en ligefrem Fortællelse af det.

Der advarede Apostelen imod Branglære, viste, hvad deres Lærdomme vilde føre til og lagde, at Dommen over dem havde været i Virksomhed fra gamle Dage, og deres Undergang slumrer ikke. Her gaar han nu over til at give Eksempler paa Guds Dom over ugudelige. Det hele Afsnit, 4 til 9 Vers, er kun en Sætning.

Der er tre Fortællinger. Den første gælder Engle. Apostelen siger: „Thi naar Gud ikke sparede Engle, som syndede, men nedstjærkede dem i Afgrunden og overgav dem til Mørkets Suler for at bevogtes til Dom“ — det er Engle-faldet, her paapeges, deres Redstrømning til Afgrunden og deres Bevogtning til endelig Dom.

Her siges nøjagtigt „Engle“, det var nemlig ikke alle Engle, der syndede. Og saa i Judas Brev 6, læses der bestemt et Fald i Engleordenen. Judas frivider: „Og de Engle, som ikke bevarede deres Højhed, men forlode deres egen Bolig, har han holdt forvarede i evige Kæmper under Mørke til den store Dags Dom.“

Begge Steder viser, at den endelige Dom over de onde Engle endnu venter dem, men Forholdet mellem deres Redstrømning til Afgrunden (Tartarus) og Bevogtning til Dom og saa onde Manders Virksomhed i Verden, gaar Peter ikke ind paa. Det er ham kun om at gøre i den Forbindelse at sige, som advarende Eksempel, at Engle ikke blev sparet, da de syndede, og en endelig Dom venter dem.

Den næste Fortælling lyder: „og ikke sparede den gamle Verden, men bevarede Retfærdighedens Prædiker Noa selvottende, da han førte Overfømmelse over en Verden af ugudelige“ — her peger Apostelen klart paa Syndfloden som en Dom over en Verden af ugudelige; men han nævner ikke — som i Forhold til Engle, der syndede — blot Dommens, men ogsaa Grefselen for den retfærdige, „Retfærdighedens Prædiker.“ Den historiske Beretning derom finder vi i 1. Mosebog det 7. Kap.

Tredie og sidste Fortælling og Eksempel lyder: „og lagde Sodomas og Gomorras Stæder i Afse og domfældte dem til Dødelagge, saa har han fat dem til Forbillede for dem, som i Fremtiden vilde leve ugudeligt, og udfriede den retfærdige Lot, som plagedes over de ryggeløse uterlige Vandel“ — det er nok en Dom over Ugudeligheden, ikke over en Verden af ugudelige men over Stæder eller Byer af ugudelige.

Ogsaa her er ved Siden af Dommens over ugudelige nævnt den retfærdiges Grefsel, Lots Redning ud af Sodoma, da Dommens gif over den og Gomorra.

Apostelen lægger her til om Lot i Parentes: „Thi medens den retfærdige boede iblandt dem, pintes han Dag for Dag i sin retfærdige Sjæl ved de lovløse Gerninger, som han saa og hørte.“ I 1. Mosebog det 19 Kap. kan vi læse den histo-

riske Beretning om de to Byers Dødelagge og Lots Redning. Lot havde jo selv valgt Stetten i Jordandalen henimod Sodoma og Gomorra, og der er jo det, som tyder paa, at i det mindste hans Familie ikke bevarede sig ubeskåret af de ugudelige Byers Ryggeløshed, men det synes, som Apostelen frakender Lot selv. Men det er rimeligt, at han i sin retfærdige Sjæl plagedes saa meget mere, netop fordi han var der efter eget Valg.

Der er noget færligt for Guds Børn at baade lære af og tage Advarsel af. „Derfor den retfærdige, hvor Nød og Næppe bliver frelst, med sig selv da den ugudelige og Synderen blive af“ (1. Petr. 4, 18).

Saa kommer Efterfølgningen: — „da ved Herren at udfri gudfrygtige af Fristelse, men at straffe og bevogte uretfærdige til Dommens Dag.“

Man ventede naturligt, at Apostelen i Efterfølgningen — i det mindste fortrinsovs — vilde have lagt Vægt paa Dommens over Branglære og dem, som følger dem; men meget skønt siger han først „da ved Herren at udfri gudfrygtige af Fristelse.“ Den Trost fulde hans gudfrygtige Læsere ikke være foruden, idet han mindede om den Dom, der vil overgaa de ugudelige.

Men saa kommer det, som alle de tre Fortællinger har peget hen imod: „men at straffe og bevogte uretfærdige til Dommens Dag.“ Det er frelse Gud vil, men skal Frelse blive fuld Virkelighed, saa maa der gaa Dom over Ugudeligheden og over dem, der ikke vil lade sig frelse fra den.

Et Par Tanker til Slutning: Peter nævner saa, at sige om hberandre Branglære, Uterlighed, og Undergang eller Fordøvelse.

Dette viser paa en klar og rammende Maade, hvad der er det færlige i Branglære, i al Lære, som gaar imod Guds Ord — den fører til Uterlighed, Lovløshed, Sædernes Forsald og til sidst Fordøvelse og endelig Fortabelse. Derfor maa der gaa Dom over alt slikt.

Guds Ords Være leder derimod til Frelse fra Synd, til Renshed og gode Sæder og endelig til Salighed. Den anden Tante: Det vilde ikke engang have været til Belsignelse for den gamle Verden selv, der gik under i Syndfloden, at have fortsat sin Tilværelse, heller ikke for Sodoma og Gomorra at have fortsat deres lovløse og uterlige Vandel.

Ugudeligheden er en Forbandede for baade dens Dørfere og andre. Gudfrygtighed er en Belsignelse for baade dette Liv og det kommende.

Luther og Bibel v.

(Af C. J. Holt.)

I den hellige Skrift kan vi baade finde den Skæbne, der kan nære Troens Liv i vore Hjertes, og det Sværd, hvormed vi kan forjævre os og gaa angrebssvis til Værks overfor Sandhedens og vor Sjæls Fjender.

Luther kendte i Sandhed denne dobbelte Brug af Bibelen gennem sit Livs Erfaring.

Det var frem for alt gennem Evangeliet om Naaden i Kristus ved Troen alene, saaledes som det fremstilles i det nye Testamente, særlig hos Paulus, at han naaede frem til den fulde Frelsesvisshed. Naar det Ord: „Den retfærdige skal leve af Tro“ (Rom. 1, 17) blev levende for ham, saa han til sidst efter otte Mars Kamp en Dag i et Taarnkammer i Augustinerboligen i Wittenberg gjorde den salige Erfaring, at „Paradisets Port aabnedes for ham.“ Og Guds Ord i den hellige Skrift var bestandig den Hæftning, hvortil han søgte hen, naar han maatte søge Døgnning mod Anstøtelse for Troen.

Men han kendte ogsaa til at bruge Bibelen i Kampen, baade den personlige Kamp imod Sjælesjænderne og i Kampen mod alle de Bildfærelser, som havde trængt sig ind i Kirken. Han siger selv derom, at „Raben, Unibersitetterne og de lærde og gennem dem Djævelen“ ved deres Anfald imod ham „har jaget ham til Bibelen.“

Derfor staar Luther ved Nagsdagen i Worms klart og fast paa Skriftens Grund. Med mindre nogen kan gendrive mig ud af den

hellige Skrift eller klare Grunde, kan jeg ikke tilbagefalde.“ Hans Samvittighed var bundet i Guds Ord.

Det er en forunderlig Trodighed Luther viser overfor Bibelen, ogsaa overfor de hemmelighedsfulde og mest uforstaaelige Sandheder i Skriften. Saaledes siger han i sin Forklaring til 1. Mosebogs første Kapitel om Treenigheden, som han finder antydet i, at Gud skaber ved sit Ord, og om de første Vers i Johannes' Evangelium, som han sammenligner dermed: „Selv om nu de taabelige og uforstaaelige Mander ikke fatter saadanne Ord eller give Agt paa dem, saa ved vi dog, at det er ikke et drøkkent Menneftes, men Guds Ord.“ Og et Sted udtaler han: „Derfor maa jeg her tage mine Tanker til Fange og give Ordet Bilsald, selv om jeg ikke forstaa det.“ Og han er ikke i Tvivl om, hvad han skal vælge imellem, Menneftesmeninger eller den hellige Skrift.

Idet han viser hen til den hederfulde Filosof Aristoteles' Ord om, at har man Valget imellem Sandheden og sin Ven, skal man vælge Sandheden, siger han: „Naar nu en Fødding byder at handle saaledes i verdslige Sager, hvor meget mere bør det da ikke ske i de Sager, hvor Skriftens offentlige Vidnesbyrd foreligger, saa at vi ikke fatter Mennefters Ansættelse over den hellige Skrift. Thi Mennefter kan fejle; men Guds Ord er Guds egen Visdom og den allerfjæreste Sandhed.“

I denne Sammenhæng er det tydeligt at den hellige Skrift og Guds Ord for ham falder sammen.

Derfor kan han ikke anerkende nogen anden Nettesnor for Tro og Lære end den hellige Skrift, hvilket han tydeligt udtæller i de Ord af de femaldsifte Artikler. „Det staar fast, at Guds Ord alene skal opstille Trosartikler og ellers ingen, ikke en Gang en Engel.“

Naar Luther gaar til Skriften, søger han bestandig at finde Kristus i den. Og han har i Modstrømning til den moderne Bibelkritik ikke svært ved at finde Kristus — ogsaa i det gamle Testamente. Han var i den Henseende hjertelig enig med sin Herre og Mester, Jesus selv, der har sagt: „Derfor Ftrøde Moses, troede I mig; thi han har frettet om mig“ (Joh. 5, 46).

Jo mere et Skrift i Bibelen „driever paa Kristus“, desto højere vurderede Luther det. Og naar der var enkelte Skrifter, som efter hans Mening ikke drev saa meget paa Kristus, kunde han enkelte Gange komme til at udtale sig ret frit om dem. Det har han saaledes gjort overfor Jakobs Brev og for en Del ogsaa om Hebraerbrøvet og Jøds. Nab. Disse Udtalelser er noget af det bedste, Bibelkritikerne kan finde hos Luther; og derfor udbalancerer de dem idelig. Det er ikke vanskeligt at forstå og undstolde Luthers Stilling overfor Jakobs Brev, selv om vi ingenlunde vil forstå den. Han fristes let dertil ud fra den Kamp, hvori han stod overfor dem, som forbunklede Troen ved en falsk Fremstilling af Gerningernes Betydning i vor Frelses Sag. Og det gælder overfor en Mand som Luther ikke saa meget at hænge sig i Enkeltheder i hans store Fortællerskab som at se paa Helheden.

Og da staar det uroffelig fast for Luther, at den hellige Skrift er Guds udelagte Ord, som vi har at holde os til i Liv og Død. Det er betegnende for ham, naar han i sit Skrift „om Ravedømmet i Rom“ siger: „Det er helt skammelig, at vi vil forjævre Guds Ord med vor Fornuft, efter som vi ved Guds Ord skal væge os imod alle Fjender, som St. Paulus lærer (Efs. 6, 17). Vilde det ikke være en stor Taabe, der i Kampen vilde beskytte sit Svarst og Sværd med sin blotte Hæand og Hoved? ... Jeg ved selv fuldt vel, at jeg ikke er værd at rose. Men at jeg er hvassere og hidvigere til at holde over Skriften, end somme kan lide, skal ingen med Høje rive mig i Hæfen. Det vil jeg heller ikke aftaa fra.“

Gid at vi i vor danske Lutheriske Kirke maatte komme til med mere Trofald at efterfølge Luther i at forlade os paa og bruge vor Bibel.

*) Fremhævet af mig.

Da vilde en af Betingelserne være til Stede for, at Livet iblandt os kunde vokse og bevares sundt og frugtigt.

Det Ord de vel skal lade staa Og dertil Utal have.

Luthers Kirkesang.

(Af P. Severinsen.)

Man har altid lagt Mærke til, at med Reformationen brød en ny Salmefang paa Modersmaalet frem. Og saa i den Henseende var den Tid en Baartid.

I Tanken overbrides det stundom, som om det var noget aldeles nyt, at der blev sunget paa Tytt eller Dansk i Kirkerne. Naar den lutherske Kirkesang sjællig blev en Stormagt i Folket, hang det bl. a. sammen med, at man var saa meget vant til noget lignende, at man kunde magte Bruget af den nye Sang. Middelalderen havde nemlig flere Slags Gudstjenester. Hovedgudstjenesten om Søndagen var Messen, Messen. Dens Hovedstykke var Nadverementernes Indvielse, Messesjæften. Den skulde helt gaa paa Latin, og det var kun ved en Uvillighed, at der i visse Egne ved de store Højtidder slap et lille Vers paa Folkemaal ind.

Men ved Messen holdtes der i Almindelighed ikke Rommunion, Uddeling af Nadveren. Den skete lige saa meget ved Kommunionsgudstjenester, hvori ingen Nadverindvielse skete, som altsaa fort sagt ikke var „Messier“, men kun Uddeling af det ved en Messe indvielse. Da kunde der derfor godt synges en Sang som „Gud være lovet og evig pris“, den som Luther forbedrede (Tillæg Nr. 834). Og der holdtes Prædiken og gudstjenester, som foregik helt paa Modersmaalet. I store Byer var der ofte ligefrem et Embede for dette alene, et Prædikat. Denne Prædiken og gudstjeneste kunde holdes helt udenfor Messen. Den kunde ogsaa synges ind i Messen, men beholdt sin egenart. Prædikerne forblev under det hele paa Prædikenstolen. Og til denne Gudstjeneste hørte der et helt Apparat af Bøn og Sang paa Modersmaalet. Det var mest Smaavers som „Nu bede vi den Helligaand“ eller „Krist stod op at Døde“. I Danmark sang man mellem Paaske og Pinfte:

Krist have Lov, en Kæjfer over alle Konger! Love vi Krist Herre, lovet være hans Dag! Krist raade for os, Krist være med os! Kyrieleis.

(Se Tillæg Nr. 985). Men det kunde ogsaa være længere Sange. Ja, de kan være saa lange:

Gud Fader og Søn, den Helligaand, han signe os med sin høje Haand og Løse os ud af Djævelens Naad, baade Læg og Lærd i det Land, Kvinde og Mand, de dig vel and (efte). Maria Moder og Jomfru klare, hjælp os at komme til Dummerigs Klare.

Da hjuuge vi Allelia, Allelia hjuuge vi alle, den magtige Gud vilde vi paakalde. Han lader os ej saa færlig falde, at vi smage Vinens beske Galde. Kyrieleis, Kyrieleis, den Helligaand hjælp os i al vor Rejs.

Dette er det første af 12 Vers. Tyttland var rigere end Danmark paa den Slags Sang, og en Mængde er bevaret. Jo, der var religiøs Sang nok, — men der var ikke meget, der kunde bruges, naar man var naaet til evangelisk Overbevisning. Alt var fuldt af Helgens Paakaldelse.

Det nye er da, at der optaar en evangelisk Sang, og at den brøder ind i Messen, ind i det allerhelligste, selve Hovedgudstjenesten.

Luther var saa langt fra ene om at digte til denne Brug. Der var ogsaa betydelige Digterbegavelse paa Færde som Sbdysteren Ambrosius Maurer. Men til gudstjenestlig Brug kan de ikke staa ved Siden af Luther. De bliver enten for private eller for vidtstøftige. Og de tænkte vel heller ikke paa „Messen“, naar de forfattede deres Sange. De, der er kommet bedst fra det,

VAND er nødvendigt FOR AT FREMBRINGE AFGRØDE

BLIV EJER AF EN IRRIGERET FARM! VÆR FORSIKRET OM VELSTAND!

Jeg tilbyder ved Lake View, nær Cody, Wyo., 5000 Acres af det bedste irrigerede Land. Jordbunden er overtræffelig, meget rig, dyb, let at opbryde og let at dyrke, fri for Sten, Træstumper og rede for Ploven. Den egner sig for Avling af Kornsorter, Græs, Frugter og Sukkerroer, Mejeri og Kvægavl er lønnende. Vandforsyningen er rigelig. Lake View Kanalen kommer fra Shoshonefloden, Vandet er klart, rent, sprudlende og fuldt af Liv.

EJENDOMSRETTE ER UBESTRIDELIG. Landets Pris og Vandafgiften er fastsat af Staten Wyoming. Landet er 50c pr. Acre, Vandet er 850 pr. Acre, saa De for \$50.50 faar Land, som ikke findes bedre noget Steds i Verden.

STATEN HAR FASTSAT PRISEN. For at give enhver en Chance til at blive Ejer af egen Farm er Betingelserne gjort meget lette: En Fjerdedel straks og Resten i ti aarlige Afdrag. Saa De ser, enhver kan faa noget af dette Land, hvis han for Alvor ønsker det.

5000 ACRES BLIVER AABNET OP 15. AUG. '18. Jeg beklager, at der ikke er ti Gange saa meget; for vi vil ikke faa nok til alle. Derfor foreslaar jeg, at De uophødelig kommer til mig eller tilskriver mig om nærmere Oplysninger.

ALDRIG MERE vil saa godt Land blive tilbudt paa saa gunstige Vilkaar, FORDI der ingen Steder i de Forenede Stater findes en anden ikke-optagne Trakt saa god som denne.

HVER ENESTE ACRE KAN DYRKES OG ER REDE FOR PLOVEN.

Se eller tilskriv **Frank P. Keith**

Hammond Building, Missoula, Mont.
Vi anbefaler Dem at være i Cody nogle Dage før d. 15. Aug., Aabningsdagen

ROSENKRANSEN

af Florence L. Barclay.

Paa Dansk ved Past. N. P. Madsen. En ny Udgave af denne fortrinlige Bog er nu udkommen her. Den er paa 356 Sider, indb. i smukt og solidt Helshirtsbind med Titel i Guld paa Ryg og Forside.

En Anmelder i Danmark udtaler sig som følger: „Rosenkransen er egentlig en vidunderlig Bog — vidunderlig skøn. Forfatteren behandler et enestaaende Problem, og det er behandlet med Mesterhaand. Det er i Sandhed en Digter, der har skrevet denne Bog; det viser den Poesi, der aander ud fra dens Blade, og det viser de dybe og mesterlige Skildringer af alle de Sjæls-tilstande og Forviklinger, som det mærkelige Emne fremkalder og ifølge sin Natur maa fremkalde hos de to Hovedpersoner. Det er en værdifuld Bog, skrevet i en ren og ædel Aand og saa interessant, at den sikkert vil holde Læseren i Aande, lige til han naar den sidste Linie.“

Pris: \$1.00 portofrit.
Danish Luth. Publ. House,
Blair, Nebr.

Dafnes — „Section“ Formand, Løn \$90.00 per Maaned,

ekstra for Overarbejde, fast Ansættelse. — Ogsaa 12 Arbejdere (sections hands), Løn 30c per Time. Intet Søndagsarbejde uden i Rødstiftelse. Forbindelse med den nye danske Koloni ved Buffalo, Wyo. Lejlighed til at danne eget Hjem med een eller flere Acres Jord paa samme Betingelser som til Kolonist. Ogsaa fremtidig Anledning til at optage Jordbrug eller anden Stilling. — Tillige ønskes een „Draftsman“ strafs.

Sundt Klima, lærligt for saadanne som har Anlæg til Hals eller Brystsyggheder.

Skriv strafs til Hans Anderson, eller til
E. C. Riddle, Supt. Wyoming Ry,
Buffalo, Wyoming.

DANA COLLEGE

BLAIR, NEBRASKA.

Skoleaaret 1918—1919 begynder 1. Oktober.

Følgende Kursuser:

Akademisk To Aars College,
Normal Forretningskursus

Pro-Seminarium for vordende

Præster Musik.

Skriv efter Katalog.

L. A. LAURSEN.